8. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Закон України від 1 липня 2004 р. № 1952-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 51. ст. 553

9. Ростовська К. Адміністративно-правові режими паспортизації та реєстрації фізичних осіб: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 Дніпро, 2011. 20 с.

10. Саїв С. Правове регулювання міграції та реєстрації фізичних осіб в Україні (адміністративно-правовий аспект): автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2007. 18 с.

11. Юшкевич О. Провадження в справах про державну реєстрацію фізичних осіб-підприємців: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2007. 19 с.

ПІДХІД ДО ПЕВНИХ ІСТОРИЧНИХ ВІХ СТАНОВЛЕННЯ ПРАВОСУДДЯ

Зубов Олександр Сергійович
кандидат юридичних наук,
здобувач наукового ступеня доктор юридичних наук

Становлення та дія незалежної судової гілки влади потребує додаткового вивчення та дослідження саме в умовах реформування в Україні. До питань правосуддя серед науковців є декілька підходів, як до самого розуміння так і до історичного становлення. Так, «Правосуддя» концептуально розглядається як ідея, зокрема поняття (тобто форма мислення, думка), зміст якого формують ознаки, які позначатимуться нами як смисли. Смисл розуміється як особливий зміст, що відображає сутність (чи сутності) явища дійсності, позначуваного цим терміном. Відтак поняття правосуддя – це водночас спосіб розуміння і абстрактного уявлення про те, що є і яким повинно бути правосуддя. Тобто, правосуддя розглядається як ідея, поняття та водночас його здійснення [1]. Піднімаючи питання генези, слід зазначити, що у своїй більшості науковці акцентують увагу на так званому правосуддю перехідного періоду,або як це його називають транзитне, до якого різні підходи. Сам термін був запроваджений у 1995 р Нейл Крітцем у «Transitional Justice: How Emerging Democracies Reckon with Former Regimes», у якій розглядались питання демократії різних держав та питання порушення прав і свобод людини. Ряд вчених пропонують розглядати перехідний період від радянського союзу до незалежної України, існують думки, що необхідно брати до уваги лише починаючи з 2004 року і ряд науковців уважає, що його потрібно за основу взяти 2014 рік. Це самі ті періоди при яких найбільше порушувались права та свободи людини, держава виконувала в основному каральні функції. Ми не будемо розглядати епохи античності, враховуючи історію правління то слід зазначити, що розвиток та становлення правосуддя йде від князя Олега до Володимира. Таким чином історична характеристика носить важливий характер для історичного розвитку правосуддя на території України. Вище згадані історичні факти упорядкували систему судочинства «Епохи Князівства», яка існувала в певних межах суддів як державних так і інших яка проводилась на номінальних церковних засадах коли церква тісно переплiталась з державотворчими процесами. Наприклад, у карних найвищім «суддєю» був Князь, який мав в своїх повноваженнях винести публічне обвинувачення і яке формувалось як основоположне джерело (прецедент) для всіх інших подібних справ, проте кожна справа розгадалась окремо та приймалось рішення відповідно до певної специфіки цієї справи. Функціонування таких специфічних судів проводились на певних принципах загальності, дизпотивності, змагальності, усності, явності, безпосередності й поміркованого формалізму. При цьому слід зазначити, що у такі судові процеси здійснювались на засадах певних принципів, як наприклад змагальності, де приймала участь ціла громада, або від неї уповноважена особа (довірена). Принцип безпосередності та формалізму із залученням свідків чим забезпечувався оголос справи. На той час на думку істориків, що публічними обвинувачами виступали: княжі; ябедник; певний

судовий урядовець; мечник; інші, називали таких осіб «істець». Відповідно до словника Мовних покручів «істець» це є слово синонімом «позивач» [2]. Під час правління російських царів, або як ще цей період називають до реформований період, ми також оминемо нашою увагою, зазначимо що особливо система правосуддя почала розвиток, після реформ Петра1.

У подальшому особливої уваги заслуговує судочинство кінця XVI –початку XVII ст. (Запорізька Січ), де зазначалось, що слідство й відправлення правосуддя в Запорізькій Січі були досить оригінальні [3]. Судочинство провадилось на основі звичаєвого права, судді зверталися за порадою до кошового та старшини після чого виносилось рішення. Період Української державності судочинство здійснювалося за Статутом кримінального судочинства, у подальшому створено нові військові суди. Також цей період характеризується проведенням судових реформ (1917,1918, 1919-1920рр.).

Особливий етап становлення правосуддя відбувся у період становлення України як самостійної держави. Розглянемо частково питання реформування починаючи з 2004 року. Особливої уваги заслуховує Концепція вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів, ометою якої було вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів є забезпечення становлення в Україні судівництва як єдиної системи судового устрою та судочинства, що функціонує на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів і гарантує право особи на справедливий суд [4]. Був прийнятий Закон «Про судоустрій України», до якого неодноразово вносилися зміни. У подальшому відіграли свою роль Кодекс адміністративного судочинства України та Закону України «Про доступ до судових рішень», яким запроваджено Єдиний реєстр. Повністю погоджуємось із точкою зору, що безумовно, жодне реформування не проходить без труднощів, але необхідність реформування судової системи в Україні продовжує залишатися одним із головних завдань, які на сьогодні стоять перед державою. Ключовими шляхами вирішення цих завдань є законодавче закріплення нових засад судоустрою та статусу суддів, забезпечення доступності правосуддя, запровадження справедливої судової процедури, забезпечення незалежності та неупередженості й професіоналізму суддів, поліпшення фінансування судової влади, підвищення ефективності системи виконання судових рішень тощо [5]. З прийняттям нового Закону «Про судоустрій та статус суддів», який у першочерговому варіанті розглядався як два закони, значно підвищено роль всього судочинства, однак слід зазначити що реформування суддівської системи триває.

Список використаних джерел:

1. Бігун В. С. Філософія правосуддя: ідея та здійснення: монографія. Київ., 2011. 303 с.

2. Тихий О. Словник мовних покручів. Донецьк: Товариство ім. Олекси Тихого, 2009. 130 с

3. Михайлов А. И. Отдельное поручение следователя. Москва. Юридическая литература. 1971. 67 с.

4. Концепція вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів. Указ Президента України від 10 травня 2006 року N 361/2006.URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361/2006#Text

5. Шутович В, Бесєдіна Н, Ус І. Генезис судової реформи в Україні як складова розбудови правової держави. Вісник Національної академії державного управління.С.236-242